

A GYULAFEHÉRVÁRI (HEGYALJAI és BÁNYAVIDÉKI) FŐESPERESSÉG IRATAI**1850–2005****7,55 ifm**

A gyulafehérvári főesperesi kerület az erdélyi egyházmegye első főesperesi kerülete, melynek alapítása a püspökség alapítását követte. Az 1332–1337 között összeállított pápai tizedjegyzékben a megemlített tizenhárom főesperesség között elsőként szerepel. A fejedelemség idején, a püspökség szünetelésével (1556–1715) ez a főesperesség is megszűnt. A katolikus restauráció korszakában visszaállították, és 1766-ban a következő plébániák alkották: Abrudbánya, Gyulafehérvár, Alvinc, Borbánd, Csértés–Hondol, Nagyenyed, Szerdahely, Nagyg, Szászsebes, Szászváros, Királybánya(toplica), Tövis, Verespatak, Vízakna és Zalatna.¹ Az 1846-os sematizmusban 20 plébániával jegyzik fel: Abrudbánya, Gyulafehérvár, Alvinc, Boica, Borbánd, Csértés–Hondol, Drassó, Körösbánya, Magyarigen, Nagyg, Nagyenyed, Nagyhalmagy, Aranyosbánya (Offenbánya), Marosportus, Szászsebes, Topánfalva, Tövis, Tör, Verespatak és Zalatna.² Az 1848–1849. évi szabadságharcot követően, Kovács Miklós püspök 1850-ben a gyulafehérvári főesperesi kerületet két kerületre választotta szét: hegyaljaira (Alba Campestris) és bányavidékire (Alba Montanus).³ Száz év elteltével, 1950-ben ismét összevonták őket egy főesperességbe gyulafehérvári név alatt.

A hegyaljai főesperesség 1850–1958 közötti levéltári anyagát a gyulafehérvári székesegyház déli tornyának földszinti helyiségében őrizték, és a nedvesség miatt károsodás érte. Az érseki levéltár raktárainak kiképzésével ez az irategyüttes is a palota épületébe került. A hegyaljai főesperesi kerület iktatott iratait kezdetben a többtől elkülönítve, a szükséges fertőtlenítés elvégzése után, 2001 júliusában rendezték. Az iktatott iratok 1960-as évek utáni része és a gazdasági állag Ft. Gál Alajos volt gyulafehérvári főesperes-plébános halálát követően, 2008 tavaszán került elhelyezésre az érseki levéltárban.

Iktatókönyvei közül egy maradt fenn, amellyel az 1956–1974 közötti időszak könnyebben hozzáférhető. Az iratanyag többi részének kutatása egyenkénti átnézéssel végezhető.

1/a. A hegyaljai (gyulafehérvári) főesperesség ügyviteli iratai**1850–1999****32 doboz = 3,94 ifm**

1. doboz. 1850–1904, 1857–1894, 1858–1907, 1859
2. doboz. 1875–1884, 1890–1894
3. doboz. 1896–1906, 1900
4. doboz. 1901–1903, 1904–1923
5. doboz. 1905–1908
6. doboz. 1909–1911
7. doboz. 1912–1914
8. doboz. 1914–1917
9. doboz. 1916–1922, 1918–1935
10. doboz. 1922–1924, 1922–1938
11. doboz. 1925, 1926, 1926–1931

¹ Buday János: *i.m.* 39.

² *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transilvaniensis ad annum bissextilem a Christo nato MDCCCXLIV.* (A továbbiakban: *Sematizmus*). Kolozsvár 1846. 13–20.

³ *Schematismus venerabilis cleri dioecesis Transilvaniensis.* (A továbbiakban: *Sematizmus*). Kolozsvár 1854.

12. doboz. 1927–1930
13. doboz. 1930–1935, 1931–1933
14. doboz. 1932–1936
15. doboz. 1935–1940
16. doboz. 1941–1943
17. doboz. 1943–1946, 1944–1947
18. doboz. 1948–1951
19. doboz. 1952–1958
20. doboz. 1959–1960
21. doboz. 1961–1963
22. doboz. 1964–1965
23. doboz. 1966–1967
24. doboz. 1968–1969
25. doboz. 1970–1971
26. doboz. 1972–1973
27. doboz. 1974–1976
28. doboz. 1977–1984
29. doboz. 1984–1991
30. doboz. 1992–1998
31. doboz. 1999

Segédletek

1956–1974

1 kötet

32. doboz. Iktatókönyv 1956–1974

1/b. Főesperességi gazdasági iratok

1950–2005

30 doboz = 3,61 ifm

1. doboz. Pénztárnaplók 1950–1970
2. doboz.
 - fizetési jegyzékek 1956–1957
 - államsegélyügyek 1956–1958
3. doboz. Államsegélyügyek 1959–1961
4. doboz. Plébániák gazdasági kimutatásai (vagyonleltárai) 1960–1964
5. doboz.
 - kimutatások, statisztikák 1955–1973
 - közlemények 1962–1974
 - állások elismerése 1969–1971
 - kinevezések 1968–1969
 - nyugdíjazással kapcsolatos iratok 1967, 1971–1979
 - főesperességi költségvetések 1961–1976
6. doboz. Papi fizetési jegyzékek 1962–1966
7. doboz. Papi fizetési jegyzékek 1967–1977
8. doboz. Járuléknaplók 1975–1980, 1979–1986, 1971–1978
9. doboz. Nyugták, fizetési utalványok 1977–1979
10. doboz. Fizetési jegyzékek 1978–1988

11. doboz.

- pénztárnaplók 1977–1986
- osztályozónaplók 1982–1988

12. doboz. Kiadások 1979–1989

13. doboz.

- fizetés utáni járulékok jegyzékei 1973–1990
- járulékok a nyugdíjpénztár javára 1980

14. doboz.

- pénztárnaplók 1989–1996
- osztályozónaplók 1991–1992
- fizetés utáni járulékok jegyzéke 1991–1993

15. doboz. Nyugták 1977–1978

16. doboz. Nyugták 1979–1981

17. doboz. Nyugták 1980–1989

18. doboz. Nyugták 1980–1989

19. doboz. Nyugták 1980–1989

20. doboz. Nyugták 1980–1989

21. doboz. Nyugták, számlák, banki kivonatok 1990–1996

22. doboz. Nyugták, számlák, banki kivonatok 1990–1996

23. doboz.

- államsegély 1992–1996
- fizetési jegyzékek 1989–1991
- banki nyilvántartások 1993–1996
- pénzügyi kimutatások 1991, 1993

24. doboz. Gazdaságügyi iratok 1997–1999

25. doboz. Gazdaságügyi iratok 1999–2000

26. doboz. Gazdaságügyi iratok 2000–2002

27. doboz. Gazdaságügyi iratok 2002–2003

28. doboz. Gazdaságügyi iratok 2004

29. doboz. Gazdaságügyi iratok 2004–2005

30. doboz. Gazdaságügyi iratok 2006, fizetési ívek 1991–2005